

som Nummer 1 paa den konservative Liste, at det ærede 6te Medlem for Maribo Amts (Asger Karstensen) Stemmemedler vilde slaa til overfor visse Yderfløje, som muligvis vilde gøre sig gældende ved den Lejlighed og søge at overdøve ham. Pas paa Brøleberne, pas paa Papegøjenæbene; de er ikke morsomme for noget Parti, men jeg tror, denne Valgordning vil i høj Grad bidrage til at give dem en Indflydelse, de ikke fortjener.

Naar det er det konservative Folkeparti, der særlig har vist sig svagt overfor saadanne Indflydelser fra Periferien, ligger det naturligvis i, at det konservative Folkeparti saa nylig har forladt den privilegerede Valgrets Grund. Man kan sige, at den Honnethed, den Fornemhed i politisk Henseende, som visse Konservative havde i alle Lande, saa længe de var beskyttede af den privilegerede Valgret, gav dem en vis Fasthed, de havde intet at frygte. Denne Retliniethed, kan man i alt Fald sige, er desværre fuldstændig forsvundet; nu er det konservative Folkeparti kommet ud paa den almindelige Valgrets Grund, og netop fordi de aldrig har agtet den almindelige Valgret, men har foragtet den, tror de, de kan byde den hvad som helst; de stoler ikke paa den sunde Sans i Vælgerbefolkningen, derfor kommer de efterhaanden ud i et vildere og vildere Demagogi, og et saadant Demagogi vil ved en Ordning som den, jeg her har peget paa, faa endnu mere Vind i Sejlene. Jeg vil meget fraraade en saadan Ordning, ogsaa fordi vi, som alle Partier, er interesserede i en god og fornuftig politisk Opdragelse af alle politiske Partier til mere og mere Ansvarsbevidsthed.

Jeg sagde før: Skulde Vælgerne have Lov at udpege Førstemanden paa Listen, hvorfor skulde de saa ikke have Lov at udpege Anden- og Trediemanden? Men saa kommer man til et System, der i Virkeligheden gør det Forhold, hvilken Person paa en Liste der bliver valgt, til et rent Slumpetræf. Tal med Svenskerne om deres Valgsystem, og de vil sige, at det i Virkeligheden er Slumpetræf — ikke, hvor stor en Repræsentation Partiet faar, skønt deres Amtsvalg — det er en Slags Amtsvalg, de har — har vist stor Uretfærdighed, idet Socialdemokraterne blandt andet fik alt for meget, men hvad det personlige Valg angaar. Nylig er man i Svejts gaaet fra Enkeltmandsvalg til Forholdstalsvalg og til Listevalg. Man har villet imødekomme denne Trang til, at Vælgerne kan faa personlig Indflydelse ved

et System, hvorigennem Vælgerne kunde dels kumulere deres Kandidater, dels udskyde visse Kandidater. Følgen blev f. Eks. i Kanton Bern, at de to øverste Kandidater paa den socialdemokratiske Liste, Lærer Reinhard, som tilmed er Partiets Formand, og den tidligere Redaktør Robert Grimm, to ledende Personligheder i Partiet, gled ud, fordi det var fremtrædende Personligheder. Jeg skal for øvrigt ikke her komme ind paa en Vurdering af deres Politik — jeg er ingenlunde enig med dem —, men kun gøre opmærksom paa, at det var fremtrædende Personligheder i Kraft af deres Stilling, den ene som Redaktør af Hovedbladet, den anden som Partiets Formand, det var fremragende Personligheder, som nødvendigvis maatte faa et vist Had mod sig, fordi det var dem, som daglig blev skældt ud overalt. Noget saadant paavirker ogsaa Masserne, ikke dybtgaaende, men paa Overfladen. Den socialdemokratiske Liste i Kanton Bern fik ca. 10 000 Stemmer gennemsnitlig, men de to øverste Kandidater, Partiets Formand og denne Redaktør, gled ud, fordi ca. 5—600 have strøget dem. Det kalder man at give Vælgerne personlig Indflydelse, en personlig Indflydelse af den Art, at 5—600 overstemmer de 10 000! De 10 000, som vilde have hele Listen valgt og vilde have deres Partiformand og Redaktør valgt som Nr. 1 og Nr. 2, kunde ikke gennemføre det, fordi et lille Mindretal paa 5—600 strøg Kandidaterne.

Gennemgaar man de forskellige i saa Henseende opfundne Systemer omkring i Verden, vil man se, hvor uheldigt de virker. Dertil kommer hele den Kunstighed, som alle de Systemer i Virkeligheden lider under, og som gør dem baade upopulære og ufolkelige.

Saa er Valg i Enkeltmandkredse ganske anderledes simpelt; det er her i Landet det gamle nedarvede, historiske System, Systemet fra 1849. Vi fra vor Side kan ikke forlade dette System, men vi kan erkende, at der i Forholdstalsvalgets Princip er en Idé, nemlig Retfærdighedens Idé, som vi ønsker anerkendt; og dette er lykkedes ved det System, vi nu er kommet ind paa, og som vi blot behøver at udvide i nogen Grad og udvikle rationelt, saa har vi netop alle Enkeltmandsvalgets store Fordele forenet med Forholdstalsvalgets Retfærdighedsprincip. For det kommende politiske Livs Skyld her i Landet vil jeg ogsaa af anden Grund i høj Grad kæmpe for, at Enkeltmandskredssystemet bevares, nemlig for den politiske